

Merre tovább Németország a CDU hannoveri kongresszusa után?

Rácz Margit

Németország gazdasági teljesítménye arra mutat, hogy túljutott a szinte évtizednyire nyúlt alacsony GDP-növekedésű időszakon. Nem egyszerűen a növekedési mutató javult, hanem meglódtak a beruházások is, és csökkent a munkanélküliség. Mindez a nagykoalíció kormányzása idején, amelyet létrejöttékor nagyon sokan bíráltak, elsősorban azzal, hogy a német parlamentből így eltűnt az ellenzék.

A német szociális piacgazdaság eredményeként büszkék voltak a német politikusok arra, hogy az USA hasonló mutatóival összehasonlítva az alsó és a felső középréteg között a jövedelmkülönbségek jóval kisebbek, és a középréteg középső része pedig folyamatosan növekszik.

A globális világgazdaságban azonban a tőke válik elsősorban globálissá. Ennek megfelelően Németországban is elkezdtek közelíteni a menedzseri bérek amerikai kollégáik béreihez. Ezzel párhuzamosan pedig megkezdődött az alsó középosztály leszakadása.

Ennek tükrében a német kancellár igyekezett ezen a pártkongresszuson olyan célok megfogalmazására, amelyek a CDU-t német középpárttá teszik, de azért jobbra,

a nagykoalíció másik pártjától, az SPD-től. Így a kancellár asszony sietett hangsúlyozni, hogy a menedzsereknek szerényebbeknek kellene lenniük. Ezzel elhatárolódott a szociáldemokrata párt szocialista „felhangjaitól”, de állást foglalt a több évtized alatt a szociális piacgazdaság viszonyai között kialakult jövedelmi olló mellett. Azt, hogy egy ilyen állásfoglalásnak milyen gyakorlati következményei lesznek, persze nem lehet előre látni, akár az is feltételezhető, hogy semmi. Azt azonban nem szabad elfelejteni, hogy a kancellár nem teljesen alaptalanul a következő választásokat a szociáldemokraták nélkül szeretné megnyerni. Azt is figyelembe kell venni, hogy rövidesen három német tartományban választások lesznek.

Mindenesetre a kancellár azt is hangsúlyozta, hogy az adó és az egészségügyi reformot folytatni kell. Az adóreform a munkaadók számára rendezzi át a jövedelmeket. Többek között az eddig megvalósult reform eredményének lehet betudni, hogy lelassult a tőke Németországból való kitelepülése.

A hannoveri pártkongresszuson állást kellett foglalnia a kancellárnak a szociáldemokraták által erősen hangsúlyozott ál-

lamilag meghatározott minimálbér kérdésében is. Németországban egyetlen liberális gondolkodású közgazdász sem fogadná el a kötelező minimálbért. Angela Merkel igen érdekesen egyensúlyozott tehát koalíciós partnere és a CDU mögötti hangadó értelmiség véleménye között. Így nem lesz álmilag meghatározott kötelező minimálbér, de egyes ágazatokban a kollektív szerződés rendelkezik és rendelkezhet erről. A minimálbér kérdésének újbóli felmerülése összefügg a határokon átnyúló szolgáltatások várható dinamikus fejlődésével. Hiszen a betelepülő külföldi szolgáltatóknál alapkérdés, hogy az alacsonyabb bér ne eredményezhessen versenyelőnyt.

A kongresszuson elfogadták azt az elképzelést is, miszerint az ún. stratégiai vállalatok nem kerülhetnek külföldi tulajdonba. A kormányt arra szólította fel a kongresszus, hogy német vállalatoknál őrködjön a fölött, hogy 25 százalékos részesedésnél ne érhessenek el külföldi befektetők magasabb részarányt. E mögött olyan félelmek is meghúzódnak, hogy a növekvő olajbevételek olyan állami forrásokat növelnek, ami végül is európai cégek állami felvásárlásához vezethetnek.

Jól látszik, hogy Németország a liberalizált globális világgazdaság egyes következményeivel szemben állami korlátokat is igyekszik bevetni saját piacgazdasági rendszere védelmében. Érdekes kérdés, vajon az egységes belső piac versenysemlegességi szabályai hogyan illenek majd össze egy-egy esetben ezzel a törekvéssel.

Az EU egészét érintette ez a tőkeszabályozási kérdés is, de ennél sokkal direktebb összefüggésben volt az unió egészével, amikor Angela Merkel félreérthetetlenül állást foglalt a mellett, hogy nem tudja elfogadni Törökország teljes jogú EU-tagságát, csak speciális partneri viszony kialakítását. Erre az a brüsszeli válasz született, hogy természetesen zavartalanul folytatódik Törökországgal a csatlakozási tárgyalás. Nyitott a jövő a tekintetben, hogy mi történik akkor, ha Nicolas Sarkozy és Angela Merkel a híres és sokat próbált francia–német tengely két végén ugyanazt akarja, de a már megkezdett folyamat másfelé mutat.

A globális világgazdaság, az arra adott válaszok, a balratolódás nyitott kérdései, az unió verseny- és bővülési politikája, a piaci liberalizáció, mind-mind kérdéseket vetettek fel, és válaszokhoz vezettek ezen a kongresszuson. Persze igaz válaszokat, esetenként elhamarkodott válaszokat, és olyanokat is, amelyek perspektivikusan egy irányát tekintve újfajta EU-politikát eredményezhet.

* * * * *

Eddig megjelent számaink megtekinthetők és letölthetők a www.vki.hu honlapról